

Anexa la Hotărârea Consiliului Local al orașului Năsăud nr. ____/_____

STATUTUL ORAȘULUI NĂSĂUD

Prezentul Statut s-a întocmit în baza Ordonanței de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Statutul cuprinde elemente specifice care au rolul de a individualiza orașul Năsăud, în raport cu alte unități administrativ teritoriale similare din România. În conformitate cu Legea 351/2001, privind aprobarea Planului de Amenajare a teritoriului național - secțiunea IV-a, rețeaua de localități, cu modificările și completările ulterioare, Năsăudul este oraș de rangul III.

CAPITOLUL I – AȘEZARE GEOGRAFICĂ, LOCALIZARE

Orașul Năsăud este situat în partea de nord-est a Transilvaniei, în județul Bistrița-Năsăud, pe malul drept și pe malul stâng al râului Someșul Mare, și dispune de o rețea hidrografică formată din râul Someș și a celor 4 văi care traversează orașul: Valea Malului, Valea Caselor, Valea Spinului și Valea Podului, dar și Valea Prislopului și Valea Mintiului, afluenți pe malul stâng.

Coordonatele geografice ale centrului orașului sunt 24° 26` longitudine estică și 47° 17` latitudine nordică, fiind situat la o altitudine medie de 331 m.

Face parte din regiunea de dezvoltare N-V a țării, în care sunt cuprinse 6 județe: BH, BN, CJ, MM, SJ, SM, regiune cu o suprafață totală de 34.159 kmp, care reprezintă 14,23 % din suprafața țării, cu o populație de 2.744.900 locuitori care locuiesc în 42 orașe (din care 15 municipii), 398 comune și 1823 de sate.

Județul Bistrița-Năsăud, în care este cuprins orașul, se situează în partea de nord-est a Transilvaniei, are suprafața de 5.358 kmp, reprezentând 2,24% din suprafața României, are în componentă 62 unități administrativ-teritoriale, un municipiu: Bistrița, reședință de județ, 3 orașe, 58 comune și 235 sate, localități în care trăiesc 286.225 locuitori, cu o densitate de 53,7 loc/kmp.

Orașul Năsăud este străbătut de drumul național DN17D, Beclean - Cârlibaba, fiind însă străbătut și de DN17C, Bistrița - Moisei, de pe str. Bistriței, până la limita cu UAT Dumitra. De asemenea, este străbătut și de calea ferată electrificată Beclean pe Someș - Ilva Mică, care face legătura dintre Transilvania și Bucovina.

Unitatea Administrativ Teritorială Năsăud are o forma de triunghi, cu o suprafață de 4351,44 ha (43,51 kmp), din care 591,68 ha sunt situate în intravilan, respectiv 529,35 ha în Năsăud și localitatea componentă Lușca și 62,33 ha în localitatea componentă Liviu Rebreanu.

Se învecinează cu UAT Rebrîșoara la est, cu UAT Dumitra la sud, cu UAT Nimiea la sud-

vest, cu UAT Salva la vest și cu UAT Coșbuc la nord-vest. Extravilanul este divizat în numeroase riduri și subriduri, identificate în cartea funciară: Pășcăneasa, Bruhoaia, Poieni, Fântânele, Bucini, Săcături, Groși, Vlăicoaia, Tinoasa, Găgi, Curpeni, Colnic, Lazuri, Locurele, Dumbrava, Făget, Podirei, Prisaca, etc.

Orașul Năsăud se regăsește pe raza județului Bistrița – Năsăud și are în administrare două localități componente, Liviu Rebreanu și Lușca, cărora li se aplică reglementările legale în vigoare, specifice mediului urban. Localitatea componentă Liviu Rebreanu (fostă Prislop) se situează la cca 2 km sud de Năsăud, pe DN17C. Localitatea componentă Lușca este situată pe malul stâng al Someșului Mare, pe o terasă mai ridicată cu 10-15 m față de cota orașului, fiind racordat la DN17C, prin drumul comunal DC2F. De asemenea, legătura între localitatea componentă Lușca și orașul Năsăud se realizează pietonal și rutier și pe podul cu o banda de circulație peste râul Someșul Mare.

CAPITOLUL II - SCURT ISTORIC

Prima atestare documentară a Năsăudului apare la **21 ianuarie 1440**, respectiv un act de zălogire prin care regina Elisabeta a Ungariei dăruia familiei Kussal satele mai mult pustii, printre care Năsăudul (Naszod).

Prima atestare documentară a celor două localități componente, Liviu Rebreanu (Prislop) și Lușca datează din anul 1392, conform lucrării „Toponimie și istorie”, apărută în 1928, a academicianului năsăudean Nicolae Drăganu, care a descoperit un Convent al mănăstirii din Mănăsturul Clujului, printre care Prislopul și Lușca, care aparțineau unor feudali din zonă.

Descoperirile arheologice confirmă că așezarea există din cele mai vechi timpuri:

- epoca preistorică (paleoliticul superior, cultura aurignaciană) 35.000-25.000 ani înainte de Hristos, prin unelte din piatră cioplită descoperite în apropierea localității;

- neolitic 6000-2000 ani înainte de Hristos, prin resturi de ceramică și unelte de piatră șlefuită (eneolitic);

- epoca bronzului, prin materiale ceramice, unelte, topoare, arme, obiecte de uz casnic și podoabe (platou Podirei);

- epoca fierului 2000-1200 înainte de Hristos, prin vârf de lance, topoare, secere, etc. și urme de posibilă expansiune celtică.

- perioada de vârf a civilizației dacice, marcată îndeosebi prin domniile regilor Burebista și Decebal, este confirmată prin descoperirea unui tezaur de denari romani republicani, o ceașcă dacică, așezare dacică etc.

- perioada stăpânirii romane, după războaiele daco-romane din 101-102 și 105-106, este confirmată pe teritoriul Năsăudului prin dovezi certe că localitatea era inclusă în Limesul roman: ceramica romană la Podirei, urmele unui turn roman de pază pe Dumbravă, descoperiri monetare, sarcofage din piatră etc.

- după retragerea romană, petrecută în timpul împăratului Aurelian, în anii 270-275, teritoriul a continuat să fie locuit de o populație puternic romanizată, ocupată cu agricultura și creșterea animalelor, dovadă moneda de argint din perioada Constantinus II (337-361).

Izvoarele istorice sunt foarte deficitare pentru etapele ulterioare. Urmează năvălirea seminiilor migratoare: goții, hunii, gepizii și, ceva mai târziu, avarii și slavii, care au influențat procesul de etnogeneză locală. Dovezi există la Cepar, la 8 km de oraș, unde s-au găsit urmele unui cimitir gepid din sec .V, cu multe obiecte de valoare istorică.

Repere istorice mai importante, din epoca feudală și epoca modernă și contemporană sunt

următoarele:

- în documente medievale, ținutul este cunoscut sub numele de Vallis (Districtus) Rodnensis;

- în 1453, regele Ungariei, Ladislau al V-lea, dăruiește lui Iancu de Hunedoara, ținutul Bistriței, întrucât sașii bistrițeni acaparaseră Valis Rodnensis. Regele Matei Corvin (1458-1490) al Ungariei îi favorizează pe sașii bistrițeni prin încorporarea deplină a satelor românești someșene, sași care vor exercita o exploatare crescândă a românilor;

- începând cu Petru Rareș (1527-1538), domnitorii moldoveni vor stăpâni, cu intermitențe, satele Văii Rodnei;

- în a doua jumătate a sec. XVI-lea, satele de pe valea Someșului revin magistratului bistrițean, locuitorii fiind contribuabilii acestuia;

- în 1717 are loc invazia tătarilor care incendiază biserica, 56 de case și pustiesc localitatea;

- după 1722 localitatea devine tot mai importantă în perimetrul văii Someșului, prin înființarea în localitate a Protopopiatului Unit cu Roma;

- înființarea Regimentului românesc de graniță, în 1762, a constituit preambulul dezvoltării localității, ca centru militar, economic și spiritual al zonei. Militarizarea satelor someșene de către habsburgi a avut ca scop organizarea apărării împotriva pericolului turcesc și stăvilirea exodului populației băștinașe exploatată, spre Moldova și Maramureș, dar și să curme neînțelegerile dintre românii districtuali și magistratul Bistriței și să generalizeze religia unită, în rândul populației ortodoxe;

- în 1763 generalul austriac Bukow și episcopul greco-catolic Petru Aron au convocat grănicerii și dragonii pentru depunerea jurământului față de împărat, pe platoul Mocirla din Salva. Grănicerii, instigați de bătrânul Tănase Todoran, s-au revoltat pentru nerespectarea drepturilor promise și au protestat împotriva uniției. La data de 12 octombrie 1863, are loc supliciu conducătorilor revoltei: Tănase Todoran, condamnat la moarte prin zdrobire cu roata, Vasile a Popii din Mocod, Grigore Man din Zagra și Vasile Oichii din Telciu, la spânzurare și alți 15 răzvrățiți, la biciuire, mulți decedând ulterior.

Sfinții martiri nășăudeni sunt sărbătoriți în data de 12 noiembrie, potrivit calendarului bisericesc, fiind canonizați de Biserica Ortodoxă Română.

În urma revoltei, în 16 martie 1764, împărăteasa Maria Tereza dă o patentă favorabilă grănicerilor, în urma căreia grănicerii deveneau oameni liberi, cu obligații, drepturi și privilegii, recunoscute în scris. În 15 august 1764, 3165 de grăniceri ai regimentului, depun jurământul față de suveranitatea habsburgică.

În 1783 s-au militarizat și comunele Văii Bârgăului, un total de 44 localități militarizate, în Regimentul al doilea Valah de Infanterie Grănicerească nr. 17, cu un efectiv de 3000 de soldați, grupați în două batalioane și 12 companii, la care se adaugă Regimentul de dragoni: 8 escadroane cu 1500 de călăreți, soldați conduși de ofițeri austrieci.

Nu după multă vreme și grănicerii nășăudeni și-au demonstrat atașamentul față de Curtea Imperială, în războaiele cu francezii din perioada 1793-1814, când au pierit 4.534 ostași și în războaiele cu turcii, când am pierdut 2.752 ostași.

De remarcat bătălia de lângă Arcole, 15-17 noiembrie 1796, unde însuși Napoleon a recunoscut forța și eroismul batalionului II nășăudean.

Grănicerii participă activ și la revoluția de la 1848, conduși de lt-col. Urban, împotriva guvernului revoluționar maghiar a lui Kossuth și a trupelor ungare ale generalului Bem (placă comemorativă pe zidul Muzeului Grăniceresc și bustul lui Avram Iancu).

În 22 ianuarie 1851, autoritățile habsburgice desființează regimentele de graniță, inclusiv drepturile, averile și veniturile grănicerești, după ce aceștia au participat la 20 de campanii

militare, cu 133 de bătălii. Dar Năsăudul a devenit în această perioadă centrul de confluență a localităților de pe valea Someșului Mare, Sălăuței, Rebrei, Ilvei, fiind centrul școlar, confesional, instituțional, administrativ și economic al zonei.

În 1861 se înființează Districtul autonom românesc al Năsăudului, în fruntea căruia a fost numit Alexandru Bohățel, căpitan suprem, care durează până în 1876. Acum s-au redobândit fondurile grănicerești, pe baza cărora s-a înființat gimnaziul grăniceresc (1863), instituțiile de credit, tribunalul, fabrica de bere, morile de cereale etc.

În perioada 1876-1918 se înființează Comitatul Bistrița-Năsăud, orașul devenind reședința cercului Năsăud, cu 22 localități. Chiar și în această situație, își amplifică rolul de catalizator pozitiv al acțiunilor populației foste grănicerești. În această perioadă continuă acțiunile de retrocedare către foștii grăniceri a munților, pădurilor, pășunilor, clădirilor și a fondurilor bănești. Se organizează Direcția silvică, a luat ființă Administrația Fondurilor Grănicerești, s-a construit catedrala greco-catolică (1884), Școala Gimnazială (inaugurată în 4 octombrie 1863), sediul Primăriei. S-au sistematizat străzile, s-au extins șoselele pietruite, s-a construit calea ferată și gara, s-a organizat pășunatul alpin în Saca și Izvorul Mare, activitatea poștală, de mesagerie și de telegrafie, iluminatul stradal nocturn prin lămpi cu petrol etc. În Ardeal, prin mitropolitul ortodox Andrei Șaguna, ia ființă Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român „ASTRA”, cu un rol important în regăsirea demnității naționale, educarea spirituală și culturală a românilor din Ardeal. Începând cu anul 1861, documentele menționează primii năsăudeni aștrști.

În perioada interbelică, 1918-1940, imediat după Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, Consiliul Dirigent a schimbat comitatul în județ, comuna urbană Năsăud devenind reședința plasei Năsăud, care cuprindea 25 de comune (27.01.1919). Prin legea de unificare administrativă din 1925 se înființează județul Năsăud, cu reședința la Bistrița, situație care va dura până în septembrie 1940. Județul devine Comitatul Bistrița-Năsăud, cu reședința la Bistrița, Năsăudul devenind reședința cercului Năsăud. În acești ani, s-a dezvoltat și diversificat activitatea industrială, agricolă, meșteșugărească, bancară, comercială și edilitar-gospodărească. S-a construit prima uzină electrică de 35 Kw, în 1927, care alimenta câteva instituții și iluminatul public în centru. Apoi, în 1936, s-a construit uzina din Tradam, care, dezvoltată în mai multe etape, a reușit să asigure și energia pentru uzul casnic. Pe lângă fabrica de bere, mai funcționau 3 mori de cereale, o uscătorie de fructe, o mică tipografie cu legătorie, o instalație de preparat apă gazoasă (sifon), două cazane de fiert țuica. Numărul meșteșugarilor a crescut în 1934, la 127. Ocupațiile de bază erau cultura pământului, pomicultura și creșterea animalelor. În 1927 se elaborează primul plan de urbanism local și în 1930, un proiect de sistematizare și urbanizare locală.

În urma tratatului de la Trianon din 1940, județul intră în componența Ungariei hortiste. Ocupația maghiară a durat în perioada septembrie 1940 - octombrie 1944, perioadă în care s-a impus maghiarizarea forțată, prin impunerea utilizării limbii maghiare în toate instituțiile, s-au înlocuit profesorii și funcționarii români, s-au făcut presiuni pentru înrolarea bărbaților în trupele hortiste și germane, fiind una din cele mai triste și grele perioade din istoria ardelenilor. În 13 octombrie 1944, trupele hortiste și germane se retrag spre vest, eliberând orașul de sub ocupație. După război, Năsăudul devine reședința raionului Năsăud, din regiunea Cluj.

Ultima organizare administrativă din 1963, înființează județul Bistrița - Năsăud, cu reședința municipiul Bistrița, Năsăudul fiind oraș, alături de Beclean și Sângeorz-Băi. Orașul și-a extins dezvoltarea. S-au înființat instituții noi: Ocolul Silvic, Liceul silvic, Autobaza, Întreprinderea Forestieră de Exploatare și Transport, Întreprinderea de Gospodărie Orășenească, Întreprinderea Ineul, Stația de asfaltare, Brutăria, Fabrica de brânzeturi fermentate, Stația

Peco, Centrul de Legume și Fructe, Liceul economic, Întreprinderea de Prelucrare Mase Plastice (azi Somplast), Textila, cu țesătoria, preparația și filatura pentru țesături extra late etc.

CAPITOLUL III – ADMINISTRAȚIA

Orașul Năsăud este persoană juridică de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu.

Orașul Năsăud este subiect juridic de drept fiscal, titular al codului înregistrare fiscală (CUI) nr. 4347887, al conturilor deschise la Trezorerie, precum și la unitățile bancare.

Orașul Năsăud este titular al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acesta este parte.

Orașul Năsăud poate intra în raporturi juridice cu alte autorități sau instituții publice, cu persoane juridice române sau străine, precum și cu persoane fizice, în condițiile legii.

Orașul Năsăud are dreptul la resurse financiare proprii din impozite, taxe și alte resurse, pe care le stabilește, le administrează și le utilizează, în condițiile legii, pentru îndeplinirea competențelor și atribuțiilor care îi revin. Resursele financiare de care dispun autoritățile locale trebuie să fie corelate cu atribuțiile și competențele prevăzute de lege.

Pentru protecția și promovarea intereselor comune, autoritatea publică locală a aderat, pe plan național, la „Asociația Orașelor din România”, iar pe județ a aderat la „Asociația Pro Someș”, având ca obiectiv protecția mediului și prezervarea resurselor de apă în bazinul superior al Someșului Mare, ulterior transformată în Grup de Acțiune Locală „Țara Năsăudului”. De asemenea, a inițiat și s-a asociat cu alte unități administrative în „Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Servicii de Alimentare cu Apă și de Canalizare în județul Bistrița-Năsăud”, în „Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Bistrița-Năsăud”, „Asociația de dezvoltare intercomunitară Spitalul orașenesc Năsăud”, Asociația de Dezvoltare intercomunitară „Turism în Bistrița-Năsăud” și Asociația „Produs în Bistrița-Năsăud”.

Orașul Năsăud are, de asemenea, relații de înfrățire cu patru localități din străinătate, respectiv:

- Mandello del Lario, din Italia, din anul 2009;
- Mława, din Polonia, din anul 2009;
- Alexandria, din Grecia, din anul 2011;
- Kavadarci, din Macedonia, din anul 2012.

Înfrățirile cu aceste orașe s-au făcut conform Legii nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza Protocoalelor semnate de primarii localităților și aprobate prin hotărâre a Consiliului Local al orașului Năsăud.

În justiție, orașul Năsăud este reprezentat de primarul în funcție. Primarul orașului Năsăud stă în judecată în calitate de reprezentant legal al orașului Năsăud, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acesteia, și nu în nume personal. Atribuția de reprezentare în justiție poate fi exercitată în numele primarului de către consilierul juridic din aparatul de specialitate ori de către un avocat angajat în condițiile legii.

Despăgubirile primite în urma hotărârilor judecătorești, precum și sumele pe care trebuie să le plătească UAT Năsăud în urma hotărârilor judecătorești rămase definitive, se consideră venituri sau cheltuieli la bugetul local.

Administrația publică în orașul Năsăud se organizează și funcționează în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale, principiul consultării cetățenilor în soluționarea problemelor de interes local deosebit, principiul eligibilității autorităților administrației publice locale, principiul cooperării, principiul responsabilității, principiul constrângerii bugetare.

Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă a autorității locale de a soluționa și de a gestiona treburile publice, în numele și interesul colectivității locale, pe care o reprezintă. Autonomia locală este numai administrativă și financiară.

Autonomia locală privește organizarea, funcționarea, competența și atribuțiile autorităților administrației publice locale, precum și gestionarea resurselor care, potrivit legii, aparțin orașului Năsăud.

Autonomia locală garantează autorităților administrației publice locale dreptul ca, în limitele legii, să aibă inițiative în toate domeniile, cu excepția celor date în mod expres în competența altor autorități publice.

Acest drept se exercită de către Consiliul Local Năsăud, ca autoritate deliberativă și de către primar, ca autoritate executivă.

Raporturile dintre autoritățile administrației publice din comune, orașe, municipii și autoritățile administrației publice de la nivelul județului se bazează pe principiile autonomiei locale, legalității, cooperării, solidarității, egalității de tratament și responsabilității.

În relațiile dintre Consiliul local al orașului Năsăud și Primarul orașului Năsăud, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud și Președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, precum și între autoritățile administrației publice din comune, orașe, municipii și autoritățile administrației publice de la nivel județean nu există raporturi de subordonare; în relațiile dintre acestea există raporturi de colaborare.

Atribuțiile și competențele autorității publice locale din Năsăud sunt prevăzute în Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare, precum și în Regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local.

Consiliul Local al orașului Năsăud are în componența sa un număr de 17 consilieri locali, dintre care se alege viceprimarul.

În legislatura 2016-2020, apartenența partinică a consilierilor locali a fost următoarea: 8 consilieri - PSD, 5 consilieri – PNL și 3 consilieri - ALDE.

Ulterior, în urma alegerilor din anul 2020 apartenența partinică a consilierilor locali a fost următoarea: 8 consilieri – PNL, 4 consilieri – PSD, 2 consilieri USR, 1 consilier – ALDE, 1 consilier PRO ROMANIA, 1 consilier PMP.

Comisiile de specialitate ale Consiliului local al orașului Năsăud sunt:

- Comisia pentru programe social-economice, buget, finanțe, administrarea domeniului public și privat, servicii și comerț.

- Comisia pentru sănătate, învățământ, cultură, culte, probleme ale tineretului, activități sportive și de agrement.

- Comisia pentru agricultură, zootehnie, silvicultură și urmărirea aplicării legilor fondului funciar.

- Comisia pentru administrație publică locală, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertății cetățenilor, muncă și protecție socială, relații cu cetățenii, disciplină, imunitate.

- Comisia pentru amenajarea teritoriului, realizarea lucrărilor publice, urbanism, ecologie și protecția mediului.

Populația din Orașul Năsăud este consultată și participă la dezbaterile problemelor de interes local sau județean, după caz, astfel:

a) prin intermediul referendumului local, organizat în condițiile legii;

b) prin intermediul adunărilor cetățenești organizate pe sate, în mediul rural, și/sau zone ori străzi, în mediul urban, după caz;

- c) prin dezbaterile publice asupra proiectelor de acte administrative;
- d) prin participarea la ședințele consiliului local;
- e) prin alte forme de consultare directă a cetățenilor, stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare al consiliului.

În funcție de obiectul referendumului local, modalitatea de organizare și validare a acestuia se realizează cu respectarea prevederilor legale aplicabile, respectiv a Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare și ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019, privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, după caz.

(2) Referendumul local se poate organiza în toate satele și localitățile componente ale comunei sau orașului, ori numai în unele dintre acestea.

CAPITOLUL IV – CRITERIILE POTRIVIT CĂRORA SE POATE CONFERI ȘI RETRAGE PERSOANELOR FIZICE ROMÂNE SAU STRĂINE CALITATEA DE CETĂȚEAN DE ONOARE

Titlul de "Cetățean de onoare" al orașului Năsăud se poate acorda persoanelor fizice române sau străine pentru merite deosebite în domeniul economic, politic, juridic, social-cultural, științific, educație, sănătate, sport, dezvoltare urbanistică, relații internaționale, apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, culte, administrație publică, protecția mediului, etc., precum și altor persoane importante, reprezentative pentru orașul Năsăud.

1. INIȚIATIVA ACORDĂRII TITLULUI DE "CETATEAN DE ONOARE", PERSOANELE CĂRORA LI SE POATE ACORDA TITLUL ȘI CRITERIILE DE ACORDARE A TITLULUI

- (1) Titlul de "Cetățean de onoare" se poate acorda, după caz, din inițiativa:
 - a) primarului;
 - b) consilierilor locali;
 - c) unui număr de cel puțin 5% din numărul total al locuitorilor cu drept de vot înscrși în Registrul electoral cu domiciliul sau reședința în orașul Năsăud, pe baza unei liste de susținători care cuprinde numele, prenumele și domiciliul, seria și numărul actului de identitate și semnăturile susținătorilor.
- (2) Acordarea Titlului nu este condiționată de:
 - a) cetățenie;
 - b) naționalitate;
 - c) vârstă;
 - d) domiciliu;
 - e) sex;
 - f) religie;
 - g) apartenență politică.
- (3) Titlul se acordă:
 - a) în timpul vieții celui în cauză;
 - b) post-mortem.
- (4) Titlul are următoarele caracteristici:
 - a) este personal;
 - b) este netransmisibil;

c) este un drept al titularului;

d) are valabilitate nedeterminată;

(5) Sunt îndreptățiți să fie propuse pentru acordarea Titlului categoriile de personalități care se găsesc în una din următoarele situații:

a) persoanele în viață, cetățeni români sau străini, născute sau care au trăit în orașul Năsăud sau a căror activitate este legată de orașul Năsăud, și care și-au pus amprenta asupra dezvoltării orașului și/sau a imaginii acestuia;

b) personalitățile din țară și/sau străinătate care prin activitatea lor în diferite domenii de activitate au contribuit semnificativ la dezvoltarea și modernizarea orașului Năsăud și a imaginii acestuia;

c) persoanele care s-au remarcat în mod deosebit în protejarea unor monumente istorice, de artă, ale naturii și mediului înconjurător;

d) personalitățile marcante care prin activitatea lor semnificativă au făcut cunoscut orașul în țară și în străinătate;

e) persoanele care prin acțiunile lor dezinteresate (donații, acțiuni umanitare, etc.) au contribuit în mod semnificativ la sporirea patrimoniului orașului sau la îmbunătățirea simțitoare a condițiilor de viață a cetățenilor orașului;

f) persoanele care au asigurat finanțarea unor servicii sociale, instituții de cultură, educație, sănătate, sport, caritate, etc. în orașul Năsăud;

g) persoanele care au dat dovadă de sacrificiu în situații de grea încercare pentru oraș (incendii, calamități naturale, etc) sau care prin acțiunile lor au preîntâmpinat producerea de evenimente deosebit de grave, sau au dat dovadă de sacrificiu salvând viețile concetățenilor sau au contribuit la refacerea unor obiective de importanță deosebită pentru oraș afectate de incendii, calamități, etc;

h) foștii deținuți politici sau veteranii de război care prin activitatea lor ulterioară au contribuit la crearea unei imagini pozitive a orașului în țară și în afara țării;

i) persoanele care, prin activitatea de cercetare științifică desfășurată și prin invențiile brevetate, au contribuit la crearea unor produse noi recunoscute pe plan național și internațional și au făcut cunoscut orașul în țară și străinătate;

j) persoanele din domeniul culturii și artei care, prin creațiile sau activitatea lor, au contribuit în mod semnificativ la îmbogățirea patrimoniului spiritual al orașului Năsăud;

k) persoanele care au obținut rezultate deosebite în activitatea sportivă - medaliat la campionatele naționale și olimpice, europene și mondiale, după caz;

l) alte persoane cu merite deosebite în domeniul economic, politic, juridic, social-cultural, educație, sănătate, sport, dezvoltare urbanistică, apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, cultelor, administrație publică, protecția mediului, etc.

(6) Nu pot primi Titlul persoanele care se găsesc în una din următoarele situații:

a) au fost condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă pentru infracțiuni contra statului, crime împotriva umanității, precum și alte infracțiuni care lezează imaginea Titlului;

b) au dosare pe rolul instanțelor judecătorești, în cauze care ar leza imaginea Titlului, propunerea de acordare a acestuia urmând să se facă după clarificarea situației juridice;

2. PROCEDURA DE ACORDARE A TITLULUI DE "CETĂȚEAN DE ONOARE" AL ORAȘULUI NĂSĂUD

(1) Propunerile pentru acordarea Titlului de "Cetățean de onoare" al orașului Năsăud se redactează în scris, se depun la Compartimentul Relații cu publicul a Primăriei orașului Năsăud.

(2) Propunerea va fi însoțită de cel puțin următoarele înscrisuri din care să rezulte îndeplinirea condițiilor de acordare a Titlului prevăzute la Capitolul IV pct. 1 alin. (5), respectiv faptul că persoana în cauză nu se găsește în una din situațiile prevăzute la pct. 1 alin. (6) al aceluiași capitol:

- a) Actul de identitate (xerocopie certificată pentru conformitate cu originalul);
- b) Curriculum Vitae, în original;
- c) Certificat de cazier judiciar, în original;
- d) trei recomandări de la persoane juridice și fizice din domeniul de activitate al candidatului pentru Titlul de Cetățean de onoare al orașului Năsăud;
- e) actul de deces al celui propus, în cazul în care Titlul se acordă post-mortem (xerocopie certificată pentru conformitate cu originalul);

(3) Biroul Management proiecte europene întocmește nota de fundamentare și, după caz, în funcție de inițiator, înaintează primarului proiectul de hotărâre însoțit de toată documentația, pentru ca proiectul să fie înscris pe ordinea de zi.

(4) În situația prevăzută la Capitolul IV pct. 1 alin. (1), lit. c), după înregistrarea dosarului care trebuie să conțină și lista de susținători, inițiatorii depun la secretarul general al unității administrativ-teritoriale proiectul de hotărâre de consiliu însoțit de referatul de aprobare.

(5) Raportul serviciului de specialitate cuprinde date biografice cu privire la persoana propusă, activitatea acesteia, precum și orice alte date și informații care să contribuie la conturarea personalității sale.

(6) Propunerile se transmit Comisiei de specialitate a Consiliului local și se supun, de regulă, trimestrial, dezbaterii și avizării acesteia.

(7) Propunerile pentru acordarea Titlului de "Cetățean de onoare" al orașului Năsăud se supun aprobării Consiliului local al orașului Năsăud, de regulă, o dată pe an.

(8) Hotărârea privind acordarea Titlului, se adoptă cu majoritatea absolută a consilierilor consiliului local.

(9) Propunerile respinse nu pot fi reintroduse în dezbateri în aceeași legislatură;

(10) Înmânarea Titlului de "Cetățean de onoare" al orașului Năsăud se face anual, cu ocazia "Zilelor orașului Năsăud", în cadrul festiv, de către Primarul orașului Năsăud, iar în lipsa acestuia de către decanul de vârstă al Consiliului local sau a altui consilier delegat, după următoarea procedură:

- a) Președintele de ședință anunță festivitatea ce urmează să se desfășoare;
- b) Primarul orașului Năsăud prezintă Hotărârea Consiliului local de acordare a Titlului;
- c) Cuvântul consilierilor locali precum și al altor persoane prezente care doresc să sublinieze pe scurt meritele persoanei căreia i s-a acordat Titlul;
- d) Primarul orașului Năsăud înmânează diploma de "Cetățean de onoare al orașului Năsăud", brevetul și o plachetă realizată în acest scop, persoanei căreia i s-a acordat Titlul sau reprezentantului acesteia;
- e) Cuvântul persoanei căreia i s-a acordat Titlul sau al reprezentantului acesteia;
- f) persoana căreia i s-a acordat Titlul sau reprezentantul acesteia este invitat de către Primarul orașului Năsăud să scrie câteva rânduri în Cartea de onoare a orașului Năsăud.
- g) Înscrisura diplomei în Registrul cu evidența Cetățenilor de onoare ai orașului Năsăud și pe site-ul Primăriei orașului Năsăud, prin grija Biroului Managementul Proiectelor Europene.

3. ÎNSEMNELE CARE ATESTĂ CALITATEA DE "CETĂȚEAN DE ONOARE" AL ORAȘULUI NĂSĂUD

(1) Însemnele care atestă calitatea de "Cetățean de onoare" al orașului Năsăud sunt Diploma de "Cetățean de onoare" al orașului Năsăud și brevetul, care se înmânează persoanei căreia i s-a acordat Titlul sau, după caz, reprezentantului acesteia, pe care sunt reproduse stema și sigiliul orașului și care sunt semnate de Primarul orașului Năsăud;

(2) Cheltuieli ocazionate de realizarea însemnelor care atestă calitatea de „Cetățean de onoare” al orașului Năsăud, precum și cele ocazionate de ceremonia înmânării Titlului de “Cetățean de onoare” se suportă de la bugetul local.

4. DREPTURILE CETĂȚENILOR DE ONOARE AI ORAȘULUI NĂSĂUD

(1) Persoanelor cărora li s-a acordat Titlul de "Cetățean de onoare" beneficiază de următoarele drepturi:

a) înscrierea în Cartea de onoare a orașului Năsăud;

b) participarea gratuită la toate manifestările organizate și desfășurate sub patronajul Primăriei orașului Năsăud sau Consiliului local al orașului Năsăud, sau la care acestea au calitatea de coorganizator, sau la cele organizate de instituțiile publice aflate în subordinea Consiliului local al orașului Năsăud;

c) dreptul de a călători gratuit pe toate mijloacele de transport în comun din orașul Năsăud;

d) dreptul de a participa la solemnitățile și ceremoniile organizate de Primarul orașului Năsăud și de Consiliul local, cheltuielile ocazionate de participare fiind suportate din bugetul local;

e) dreptul de a lua cuvântul la ședințele Consiliului local al orașului Năsăud, la dezbaterile materialelor care privesc întreaga comunitate;

(2) Drepturile prevăzute la alin. (1) încetează în următoarele situații:

a) decesul titularului;

b) retragerea Titlului.

5. Cetățenii de onoare au datoria de a promova imaginea orașului Năsăud în țară și străinătate.

6. RETRAGEREA TITLULUI DE "CETĂȚEAN DE ONOARE" AL ORAȘULUI NĂSĂUD

(1) Titlul de "Cetățean de onoare" se retrage în următoarele situații:

a) deținătorii acestuia au fost condamnați prin hotărâre judecătorească definitivă pentru infracțiuni contra statului, crime împotriva umanității precum și pentru alte infracțiuni care lezează imaginea Titlului;

b) în situația în care deținătorii Titlului au produs prejudicii de imagine sau de altă natură orașului Năsăud sau cetățenilor acestuia.

(2) Procedura de retragere a Titlului se face motivat cu respectarea aceleiași proceduri ca și la atribuirea Titlului, astfel:

a) este sesizat Consiliul local al orașului Năsăud de către persoanele prevăzute la Capitolul IV pct. 1 alin. (1);

b) dezbaterile cazului se va face în cadrul comisiei de specialitate a Consiliului local;

c) retragerea Titlului se va face prin hotărâre a Consiliului local, cu respectarea procedurii de adoptare a hotărârilor acestuia;

d) la ședința Consiliului local va fi invitat deținătorul Titlului, iar dacă va fi prezent, i se va acorda cuvântul, la solicitarea sa.

7. Informațiile publice referitoare la Cetățenii de onoare vor fi publicate și în format electronic pe portalul Primăriei orașului Năsăud.

8. Legitimarea cetățenilor de onoare se va face în baza unui înscris denumit brevet, semnat de Primarul orașului Năsăud.

Cetățenii de onoare ai orașului Năsăud, până în anul 2023, sunt:

1. Ion I. C. Brătianu	prim-ministru, șef de partid liberal din anul	1922
2. Traian Moșoiu	general de divizie, Cdt Armata III-a	1922
3. Gavril Istrate	prof. universitar, dr. docent	2000
4. Alexandru Husar	prof. universitar, dr.	2000
5. Teodor Tanco	prof. universitar, dr.	2000
6. Dumitru Protase	academician, prof. universitar, dr. arheolog	2000
7. Nicolae Trifoiu	economist, dr.	2001
8. Ion Nechifor Someșan	prof. universitar, director muzeu	2001
9. Ilja și Brigitte Skidelsky	cetățeni din Austria	2002
10. Marius Urzică	gimnast	2002
11. Trifon George	medic, director spital	2002
12. Grigore Găzdac	prof, director liceu	2002
13. Irimie Burcezan	prof, director liceu pedagogic	2003
14. Andrei Pop	economist, director Textila	2003
15. Valeria Peter Predescu	rapsod popular	2004
16. Dumitru Nacu	parlamentar, prefect, jurist	2004
17. Gavril Tulai	profesor	2004
18. Ironim Marțian	prof. universitar	2004
19. Iosif Wiehmann	prof. universitar, geolog	2005
20. Tudor Drăganu	profesor, dr.	2005
21. Dorel Cosma	prof. dr. director cultură	2005
22. Nicolae Gheran	prof, istoric literar, editor	2006
23. Traian Dascăl	medic, om de cultură	2006
24. Mircea I. Prăhase	prof. cercet. Științific	2006
25. Gavrilă Ceuca	inginer, dr.	2007
26. Sumiya Haruia	cetăț. din Japonia, prof., traducător Rebreanu	2007
27. Sever Ursa	profesor	2008
28. Vasile Tutula	col.(r), dr. istorie	2008
29. Sergiu Vitalian Vaida	col.(r), redactor TV	2008
30. Eugenia Florea	redactor TV	2008
31. Tudor Jarda	compozitor	2008
32. Ineke van Ellen	cetățean din Olanda	2008
33. Gheorghe Buta	judecător	2008
34. Grigore Marțian	profesor	2008
35. Ioan Obrejan	col.(r), veteran război	2008
36. Ionel Șerban	profesor	2008
37. Aurel Cleja	prof. universitar	2009
38. Eugen Moldovan	ing., director Somplast	2009

39. Traian Ceuca	prof. universitar	2009
40. Octavian Ruleanu	profesor	2009
41. Ioan Oltean	parlamentar, dr., jurist	2010
42. Adrian Onofreiu	cercetător arhive, dr.	2010
43. Dumitru Tomi	preot paroh	2010
44. Gavril Scridon	prof. universitar, dr.	2010
45. Nicolae Gălățan	prof. director Centru cultural	2011
46. Ioan Granciu	prof. universitar, dr. inginer	2011
47. Sabin Sas	dr. inginer	2011
48. Simion Mândrescu	prof. universitar, dr.	2012
49. Rodica Drăguș Hoha	prof., sportivă	2012
50. Cristian Găzdac	prof. universitar, dr.	2012
51. Dorel Grigore Sima	ing., director Intex	2012
52. Tudor Olimpius Bompa	dr., român din Canada	2012
53. Francesco Monterisi	cardinal	2018
54. Fabrizio Mechi	marchiz	2018
55. Vasile Dîncu	prof. universitar	2018
56. Emil-Radu Moldovan	președinte al Consiliului Județean B-N	2018
57. Ioan Dâmbu	Preacucernic Părinte Protopop	2018
58. Floarea Pleș	economist	2019
59. Stan Iuga Nicolae	doctor	2019
60. Ion Istrate	profesor, doctor	2019

CAPITOLUL V – ÎNSEMNELE ORAȘULUI

Însemnele orașului Năsăud sunt: stema orașului, sigiliul (ștampila), medalia de onoare, medalia cu stema orașului, diploma de onoare, diploma de excelență, cartea de onoare. Acestea sunt aprobate prin hotărâre a Consiliului Local și a altor instituții abilitate ale statului. Stema orașului reprezintă însemnul distinctiv al Năsăudului iar sigiliul reprezintă autoritatea publică exercitată de consiliul local și primar și garantează autenticitatea actelor emise de aceste instituții.

Prin Hotărârea de Guvern nr. 388 din 02.05.2012, orașului Năsăud i s-a aprobat stema orașului prezentată în antet, compusă, potrivit regulilor heraldice, dintr-un scut triunghiular timbrat de o coroană de zid, cu trei turnuri crenelate. Pe câmpul albastru este aplicată o carte deschisă din argint, iar în câmpul roșu este imaginea unui grănicer cu arma la picior. Cele două câmpuri sunt separate printr-o bandă diagonală ondulată din argint. Cartea semnifică importanța școlilor năsăudene în care au învățat academicienii năsăudeni și în care s-au format numeroși intelectuali, cătana neagră năsăudeană semnifică importanța localității ca reședință a Regimentului 17 românesc de graniță, între anii 1762-1851, care cuprindea și alte 43 sate grănicerești din zonă. Brâul undat reprezintă râul Someșul Mare pe care s-a dezvoltat orașul. Coroana murală cu trei turnuri semnifică rangul de oraș.

Stema orașului se aplică pe antetul actelor emise de Primărie și la sediul Primăriei.

Drapelul național și steagul Uniunii Europene sunt arborate permanent la Primărie. Tricolorul se arborează cu ocazia Zilei naționale, de către toate instituțiile publice, agenții economici și persoanele fizice cu locuința la stradă. La Primărie sunt arborate și drapelele țărilor celor 4 orașe înfrățite cu Năsăudul.

CAPITOLUL VI – POPULAȚIA

Populația rezidentă a orașului Năsăud, la Recensământul populației și locuințelor din anul 2011

Localitate	Total	Români	Maghiari	Germani	Romi	Lipoveni	Alte etnii, nedeclarată
Orașul Năsăud	9587	8405	61	6	464	7	644
Năsăud	8095	7080	57	4	324	7	623
Liviu Rebreanu	665	618	0	0	38	0	9
Lușca	827	707	4	2	102	0	12

Populația rezidentă a orașului după religie, la Recensământul populației și locuințelor din anul 2011

Localitate	Total	Ortodocși	Reformați	Romano-catolici	Greco-catolici	Pentecostali	Bapțiști	Martorii lui Iehova	Alte etnii, nedeclarată
Orașul Năsăud	9587	7695	53	85	193	517	258	51	735
Năsăud	8095	6376	49	85	175	417	239	47	707
Liviu Rebreanu	665	597	0	0	*	58	0	0	9
Lușca	827	722	4	0	17	42	19	4	19

*număr unități de observare mai mic decât 3

Populația rezidentă a orașului după Limba maternă, la Recensământul populației și locuințelor din anul 2011

Localitate	Total	Română	Maghiară	Romani	Germană	Lipoveană	Alte și nedeclarată
Orașul Năsăud	9587	8474	53	408	4	7	641
Năsăud	8095	7096	50	319	3	7	620
Liviu Rebreanu	665	656	0	0	0	0	9
Lușca	827	722	3	89	*	0	12

*număr unități de observare mai mic decât 3

Populația orașului după domiciliu la 1 iulie 2011 a fost de 11.940 locuitori.

Densitate populației orașului Năsăud este de 276,1 locuitori/kmp în anul 2011 (calculată cu populația după domiciliu) și 221,7 locuitori/kmp în anul 2011 (calculată cu populația rezistentă la RPL în anul 2011).

CAPITOLUL VII - CĂILE DE COMUNICAȚIE

Orașul este așezat pe valea râului Someșul Mare, situație care a generat traversarea lui de căile de comunicație care însoțesc valea.

Calea ferată electrificată Beclean pe Someș-Ilva Mică și mai departe, la Vatra Dornei, face legătura feroviară cu nordul Moldovei, Bucovina. Gara Năsăud deservește fluxul de călători și marfă.

Drumurile naționale DN17C și DN17D se intersectează pe teritoriul orașului. **DN17C**, de la Moisei-Salva și Năsăud-Bistrița, străbat orașul pe o lungime de 2.922 m, respectiv de pe str. Bistriței, de la Cruce, până la limita cu satul Cepari. **DN17D**, de la Beclean- Cârlibaba, traversează orașul pe o lungime de 5.049 m pe str. George Coșbuc (2.283 m), Piața Unirii (558 m) și B-dul Grănicerilor (2.208 m), până la limita cu Rebrîșoara. Lungimea totală a drumurilor naționale pe teritoriul orașului este de 7.791 m, cu poduri peste Someș, Valea Podului, Valea Spinului, Valea Caselor, Valea Malului și Valea Prislopului. Drumul național este asfaltat, cu semnalizări și marcaje specifice traficului rutier. Se impune realizarea unei variante ocolitoare, pentru autovehiculele în tranzit și de mare tonaj, în scopul descongestionării și fluidizării circulației în oraș, protecția locuitorilor, a mediului și a monumentelor arhitectonice.

Năsăudul și localitățile componente, au 46 de străzi, în lungime totală, pe teritoriul intravilan, de 39320 m, din care 24303 m asfaltate, 114 m pavată cu piatră cubică și 14903 m balastate. Orașul are o rețea stradală de 32.931 m, din care asfaltate 20524 m, localitatea componentă Lușca, cu o rețea de 3.985 m, din care 2.210 m asfaltate pe drumul comunal DC2F și Liviu Rebreanu cu o rețea de 2.404 m, din care 1.569 m asfaltate, inclusiv DN17C. În extravilan, majoritatea străzilor se continuă cu drumuri de hotar, din care prelungirile a 7 străzi pe o lungime de 7741 m sunt asfaltate iar restul, pe o lungime de cca 50 km sunt drumuri de pământ întreținute cu balast și pietriș pentru facilitarea accesului localnicilor, situate în diversele riduri. Denumirile străzilor s-au acordat prin Hotărâri ale Consiliului Local, care actualizează periodic nomenclatorul stradal și, în general, străzile poartă denumirile academicienilor năsăudeni sau a unor oameni de cultură și personaje istorice.

În tipul existenței Regimentului Grăniceresc, pe râul Someș se practica **plutăritul**, în scopul transportării buștenilor din bazinul Someșului superior până la confluența Someșului cu Tisa, în Ungaria, plutărit care a durat până în a doua jumătate a sec. XIX-lea. La Năsăud era amenajat un loc de oprire a plutelor de bușteni, la Hăițașul lui Brăduț.

Accesul la **transportul aerian** se poate face prin aeroporturile din Cluj-Napoca sau Târgu Mureș, ambele situate la cca 120 km de Năsăud.

CAPITOLUL VIII - UTILITĂȚILE

Alimentarea cu **apă potabilă** s-a realizat parțial, în perioada 1960-1965, din cinci puțuri, fântâni săpate pe Șesul din Sus, în apropierea cascadei, de unde se pompa apa prin conducte de oțel, în rezervoarele de înălțime de pe str. Avram Iancu, iar distribuția se făcea gravitațional, prin tuburi de azbociment sau oțel. În 1973 se pune în funcție captarea apei din râul Rebra, tratarea, filtrarea și pomparea apei prin conducta magistrală, în rețeaua de distribuție a orașului. În 1983, are loc a doua dezvoltare a Stației de la Rebra, la un debit de 165 l/sec, care asigură dezvoltarea industrială, consumul casnic și alimentarea orașului, inclusiv a localităților limitrofe: Rebrîșoara, Salva, Nepos și Feldru, fiind realizată ca obiect distinct de investiție a IPMP Năsăud, azi Grupul Teraplast S.A. În prezent serviciul de apă și canal este asigurat prin

Aquabis Bistrița SA, societate atestată de ANRSC, care a preluat serviciul de la SC Gospodărie Comunală Locală Năsăud și patrimoniul prin Consiliul Local. Stația de captare de pe Rebra dispune de un baraj, bazin de deznisipare, zonă de protecție. Apa brută ajunge în stația de tratare prin două conducte de azbociment. După filtrare și tratare, apa se pompează prin 2 conducte magistrale, o parte în rezervoarele de înmagazinare, iar altă parte în rețeaua de distribuție stradală, care are o lungime 34.480 m.

În anul 2010, s-a realizat alimentarea cu apă în Liviu Rebreanu, din surse subterane, prin puț forat la 145 m, cu un debit de 3.400 l/oră și distribuție gravitațională, prin conducte din polietilenă. De asemenea, s-a extins rețeaua de apă în Lușca, prin supra-traversarea Someșului și stație de pompare suplimentară.

Sistemul de **canalizare** are o lungime totală de 27.105 m. și colectează apele uzate din oraș, atât menajere cât și pluviale, prin două colectoare: cel vechi, de 400 mm și lungimea de 1.020 m și cel nou, ovoidal, din 1996, cu lungimea de 4.040 m; apele menajere sunt conduse la o stație de pompe, de unde sunt trimise la noua stație de epurare din comuna Salva. Colectorul nou preia și canalizarea comunei Rebrîșoara, prin racordul de pe str. Gării.

Alimentarea orașului și a localităților componente cu **gaz natural** s-a realizat începând cu anul 2003. Gazul natural este preluat prin conducta magistrală din oțel, cu diametrul de 300 mm, de lângă Rusu de Jos și condus la stația de reglare-măsurare (SRM) din Năsăud. Conducta magistrală este dimensionată pentru alimentarea localităților din toată valea Someșului superior. Gazul natural de joasă presiune alimentează consumul casnic, iar cel de medie presiune, consumul industrial.

În prezent serviciul de distribuție este realizat prin Societatea CPL Concordia.

Energia electrică este preluată din sistemul național de distribuție. În prezent, sunt bransate la rețeaua de distribuție toate locuințele din intravilan și extravilan. Pe lângă consumul casnic și industrial, în oraș și localitățile componente, s-a realizat și extins iluminatul stradal pe timp de noapte, practic, pe toată trama stradală. S-a realizat iluminat arhitectural, pe majoritatea clădirilor reprezentative ale localității, scoli, monumente, biserici, muzee, etc. În pragul sărbătorilor de iarnă, se practică iluminatul ornamental, spre satisfacția copiilor și nu numai.

Profitând de potențialul energetic al Someșului, un investitor privat a construit, pe malul drept al râului, o microhidrocentrală cu două turbine, de 2 MW, pentru producerea de energie electrică, care urmează a fi racordată la sistemul național.

Infrastructura de **telecomunicații** este rezolvată corespunzător, orașul beneficiind de telefonie digitală, telefonie mobilă (Orange, RDS & RCS, Vodafone) și internet. Sunt accesibile 9 posturi de radio în modulație de frecvență (FM) și cca 120 canale televiziune, în funcție de furnizor.

Apărarea **împotriva inundațiilor**, este realizată parțial pe râul Someș; s-au construit diguri de protecție în zonele afectate de viituri, în mai multe etape, pe malul drept, spre centrul civic. Văile care traversează orașul sunt amenajate în perimetrul intravilan, cu ziduri de protecție pentru conducerea torenților, praguri de fund și podețe carosabile.

Serviciul de **salubritate** s-a modificat și completat, prin înființarea Sistemului generalizat de Management a Deșeurilor în județul Bistrița-Năsăud: fosta rampă de depozitare a deșeurilor s-a desființat, fiind ecologizată, s-a construit în apropiere o stație intermediară de colectare și selectare a deșeurilor care deservește 9 comune arondate și de aici deșeurile sunt expediate în celula de depozitare de lângă Târpiu, la 15 km de oraș. Serviciul de colectare, transport, selectare și depozitare este asigurat prin firma Societatea Supercom SA, care practică colectarea deșeurilor din punctele gospodărești amenajate pe raza orașului.

Măturatul stradal, golirea coșurilor de gunoi, dezăpezirea trecerilor de pietoni, se efectuează prin Societatea Urbana Bistrița.

Încălzirea locuințelor este asigurată în general, prin centrale termice proprii cu gaz natural sau combustibil solid, iar casele particulare sunt încălzite cu lemn de foc, în mare parte. Rețeaua termică cu apă caldă și centralele termice pe combustibil lichid, au fost desființate.

Infrastructura în domeniul public dispune de o **piață** agroalimentară, sectorizată și modernizată, în suprafață de 5.119 mp, care în zilele de joi - zi de târg, se extinde și pe străzile colaterale, precum și de un **obor** de animale, în suprafață de cca 6.000 mp, cu acces din str. Podirei, ambele administrate de Primărie.

Edilitar, în oraș sunt 4722 locuințe: 41 proprietate publică și 4.681 locuințe proprietate privată, din care 2437 locuințe la case particulare în oraș și localitățile componente și 2.274 apartamente. S-a construit cartierul de blocuri Grănicerilor-sud, cu cca 2.162 apartamente, în 61 blocuri de locuințe cu 113 de scări de bloc, pentru a adăposti populația care a crescut în urma industrializării orașului. Sunt construite trei blocuri ANL, între anii 2006-2010, cu 58 apartamente pentru tineri și 41 de locuințe sociale, din care 25 locuințe sociale amenajate într-un bloc reabilitat în anul 2008.

După 1989, mare parte din unitățile industriale intră în recesiune sau faliment, apar societăți comerciale private, unele având capital străin. Populația ocupată în industrie și servicii a scăzut dramatic, crescând procentul șomajului. Au apărut multe unități de alimentație publică, pensiuni, supermarket-uri: Lidl, Profi, Penny, Blacteea, Euromarket etc.

CAPITOLUL IX – ÎNVĂȚĂMÂNTUL

Faima și recunoașterea Năsăudului pe plan local și național i-a fost dată de existența școlilor. Ideea unei instituții de învățământ în zonă s-a manifestat inițial în momentul desființării Regimentului II românesc de graniță, în 1851. Materializarea acestui deziderat s-a realizat abia după recâștigarea fondurilor de provenite de către foștii grăniceri. Prin ordinul ministerial 1722 din 3 septembrie 1863, se aprobă înființarea gimnaziului românesc, acesta fiind inaugurat în 4 octombrie 1863, fiind al doilea din Ardeal, după cel din Blaj. Primele clase gimnaziale au fost instalate în fostul local al Școlii Normale și abia din 11 mai 1889 continuă cursurile în actualul edificiu al colegiului de astăzi.

Orașul Năsăud este numit și orașul academicienilor, datorită numărului mare de academicieni raportat la populația mică a orașului, care au urmat cursurile în școala năsăudeană cel puțin un an, sau au fost cadre didactice în școlile năsădene. **Lista academicienilor** titulari (t), membri de onoare (o), membri corespondenți (c), cu localitatea de naștere și domeniul de activitate, în ordinea anului de naștere, este următoarea:

1. Iacob Mureșianu(o), 1812-1887, profesor, publicist;
2. Florian Porcius, 1816-1906, botanist, învățător, jude;
3. Grigore Silași(o), 1836-1897, prof. univ. lingvist, dr. în teologie;
4. Simeon Florea Marian(t), 1847-1907, Ilișești (SV), folclorist, etnograf;
5. Iuliu Moisil(o), 1859-1947, Năsăud (BN), profesor;
6. George Coșbuc(t), 1866-1918, Hordou (BN), poet;
7. Iulian Marțian(o), 1867-1937, Mintiu (BN), maior, om de cultură;
8. Virgil Șotropa(o), 1867-1954, Gheorghieni (HR), profesor, filolog;
9. Miron Elie Cristea(o), 1868-1939, Toplița (HR), primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române;
10. Iuliu Prodan(c), 1875-1959, Chiochiș (BN), botanist, profesor;

11. Constantin C. Moisil(t), 1876-1958, Năsăud (BN), numismat;
12. Nicolae Bălan(o), 1882-1955, Blăjeni (BN), mitropolit al Ardealului;
13. Nicolae Drăganu(t), 1884-1939, Zagra (BN), filolog, istoric literar;
14. Liviu Rebreanu(t), 1885-1944, Târlisua (BN), romancier;
15. Emil Isac(c), 1886-1954, Cluj (CJ), avocat, dramaturg, gazetar;
16. Augustin Vancea(c), 1892-1973, Parhida (BH), geolog;
17. Traian Ionașcu, 1897-1981, jurist;
18. Leon Silviu Daniello(c), 1898-1970, Budapesta (HU), profesor universitar, fiziolog;
19. Sever Pop(post mortem), 1901-1961, Poiana Ilvei (BN), dialectolog;
20. Tiberiu Morariu(c), 1905-1982, Salva (BN), prof. universitar, geograf;
21. Grigore C. Moisil, 1906-1973, matematician;
22. Dumitru Protase(o), 1926 – 2022, Mocod (BN), prof. universitar, arheolog.

În prezent, rețeaua de învățământ cuprinde forme de educare și formare a tineretului preșcolar, primar, gimnazial, liceal și învățământ superior de scurtă durată, în următoarele locații:

Colegiul Național George Coșbuc (b-dul Grănicerilor):

- clasele I-IV primar, în Școala de Aplicație (P-ța Unirii);
- clasele V-VIII gimnazial;
- clasele IX-XII liceal (matematică-informatică, pedagogic, filologie, științe);
- cadre didactice;
- cabinet de medicină generală;
- cabinet medical stomatologic;
- sală sport proprie;
- teren de sport și acces la sala sport tip B;

Liceul Economic (b-dul Grănicerilor):

- clasele IX-XII liceal;
- acces la sala sport tip B;

Liceul Silvic Transilvania (str. Gării):

- clasele IX-XII liceal;
- an I-III profesional;
- internat propriu pentru 100 elevi și cantină;
- cadre didactice;
- parc dendrologic și atelier școală;
- în administrare, sală sport tip C, microbuz școlar;

Școala Gimnazială Mihai Eminescu (b-dul Grănicerilor):

- clasele 0, I-IV primar;
- clasele V-VIII gimnazial;
- sală sport proprie și acces la terenul de sport cu gazon sintetic;
- clasele I-VIII în Școala Generală Valea Spinului;

Grădinițe:

- cu program prelungit (B-dul Grănicerilor);

- cu program normal (Str. Bistriței ANL);

Creșa:

- bloc 12 Năsăud – Str. Miron Cristea;
- cadre medicale;
- cadre didactice – educatoare;
- personal auxiliar;

Centrul de servicii sociale și protecția copilului:

Asociația Lacrima – copii cu dizabilități;

Case de tip familial nr. 1 și nr. 2 Năsăud din cadrul Centrului pentru protecția copilului Năsăud;

Extensia Năsăud a Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Știința Educației, are specializările:

- pedagogia învățământului primar an I-III;
- învățământ la distanță an I-III;
- masterat an I-II.

CAPITOLUL X - ACTIVITĂȚI CULTURALE ȘI TURISTICE

1. Obiective turistice în oraș și împrejurimi:

- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Năsăud, Piața Unirii, nr. 15, având viitorul sediu în clădirea Casei de cultură „Liviu Rebreanu” Năsăud;
- Muzeul Grăniceresc Năsăudean, înființat în 1931 în fosta cazarmă a Regimentului de graniță, cuprinde exponate arheologice, istorice, etnografice, religioase, săli de expoziție și conferințe;
- Casa memorială „Liviu Rebreanu” și muzeul dedicat acestuia, înființat în 1957, în localitatea componentă;
- Casa memorială „George Coșbuc”, în localitatea Coșbuc (Hordou), la 14 km de orașul Năsăud;
- Biblioteca Academiei – bibliotecă de documentare, fiind singurul oraș mic din România care are filială a Bibliotecii Academiei, într-un superb conac aflat în partea de sus a orașului;
- Casa de Cultură „Liviu Rebreanu”, cu o capacitate de 350 locuri, în sediul căreia se găsește și „Galeria academicienilor”, o sală unde pot fi admirate portretele academicienilor năsăudeni și unde pot fi aflate informații despre aceștia. De asemenea, aici se găsesc și biblioteca și sediul Despărțământului Astra Năsăud;
- Biserica romano-catolică, din anul 1764;
- Catedrala ortodoxă „Sf. Nicolae”, din anul 1884, cu mecanismul de ceas, clopotele, iconostasul și imaginea panoramică asupra urbei, fostă biserică greco-catolică, cu elemente deosebite de arhitectură;
- Peștera Tăușoare, aflată pe teritoriul comunei Rebrișoara, pe valea Gersei, la cca 25 km de oraș, cea mai adâncă peșteră din țară și a treia din Europa, cu diferența de nivel de 413,5 m – rezervație științifică, cu număr limitat de vizitatori și regim special de vizitare;
- Stațiunea balneo-climaterică Sângeorz-Băi, cu ape minerale, aflată pe DN17D, la cca 28 km de oraș;
- Parcul Național Munții Rodnei – Rezervație a Biosferei, cu floră și faună variată (poiana cu

narcise, rhododendronul, opaițul Munților Rodnei (specie endemică), capre negre, marmote, lacuri glaciare, vârful Ineu 2.279 m și vârful Pietrosu 2.305 m), dar și cu peisaje superbe.

Orașul Năsăud și zona Țării Năsăudului dispun de un potențial turistic bogat și atrăgător, aflat în continuă dezvoltare.

Pe plan local, turismul este susținut de 4 pensiuni (R&R, La Han, La Borșanu, Coco), dar și de unități de alimentație publică moderne: Restaurant Taverna, Restaurant R&R, La Han, La Borșanu, Gee'a's, Casa albă, Lorena, Grădina de Vară Someșul, cofetării, baruri, cafenele etc.

2. **Lăcașuri de cult:**

- Biserica ortodoxa nr. 1 cu hramul Sf. Nicolae (p-ța Unirii), din anul 1884;
- Biserica ortodoxă nr. 2 cu hramul Sf. Împărați Constantin și Elena, din anul 1939;
- Biserica ortodoxă nr. 3 cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, din 2003-2006;
- Capela ortodoxă a Spitalului orașenesc „Dr. George Trifon”, cu hramul Sf. Doctori fără de arginți Chir și Ioan (str. Vasile Nașcu), începută din 1997;
- Capela mortuară, cu hramul Sf. Dumitru (str. Vasile Nașcu), din 1987;
- Capela mortuară multiconfesională din localitatea componentă Lușca;
- Capela mortuară multiconfesională din localitatea componentă Liviu Rebreanu;
- Paraclisul ortodox, cu hramul Sf. Ilie (str. Cloșca), lucrări începute în 2014;
- Biserica greco-catolică (p-ța Unirii), construită după 1990;
- Biserica romano-catolică cu hramul Sf. Ioan Nepomuc (Grănicerilor), din 1764;
- Biserica reformată (str. Vasile Nașcu), din 1900;
- Biserica baptistă „Harul” (b-dul Grănicerilor);
- Biserica baptistă „Betel” (str. George Coșbuc);
- Biserica pentecostală „Emanuel” (str. Gării), terminată în anul 2005;
- Casa de rugăciune Martorii lui Iehova (str. Iacob Mureșianu);
- Casa de rugăciune (str. Bistriței);
- Biserica ortodoxă din Lușca, cu hramul Izvorul Tămăduirii și Sf. Nicolae, din 1901;
- Biserica ortodoxă din Liviu Rebreanu, cu hramul Sf. Dumitru, construită în 1910;
- Biserica pentecostală din Liviu Rebreanu.

În oraș au mai fost și alte biserici care au fost demolate. Astfel, biserica a cărei pristol (altar) este marcat în parcul central, demolată după construcția catedralei în 1884, iar piatra recuperată s-a folosit la construcția liceului. Biserica evanghelică din str. Vasile Nașcu, actual clădirea fostului UFET și Sinagoga evreiască, de pe locul actualei capele mortuare, s-au demolat între anii 1955-1960, din lipsă de enoriași. Cimitirele evreiești, din Năsăud și Lușca, sunt zone protejate.

3. **Monumente arhitectonice:**

- Colegiul Național „George Coșbuc”, construit în 1889;
- Biserica romano-catolică „Sf. Anton”, construită în 1764 și casa parohială;
- Școala gimnazială „Mihai Eminescu”, construită în perioada interbelică;
- Primăria, construită în 1905;
- Cazarma Svarda, sediul Regimentului II de graniță, azi Muzeul Grăniceresc Năsăudean;
- Liceul Silvic „Transilvania” Năsăud, fosta școală de fete Principesa Elena;
- vila Țișca, azi Biblioteca de documentare a Academiei Române;
- hotel și restaurantul „Rahova”, casina, în care s-a constituit în 1861 Despărțământul năsăudean al Astrei, azi sediul secției de jandarmi;
- biserica reformată din 1900 și casa parohială din 1901, alăturată;

- hotel „Grivița”, azi magazin electrotehnice Central și apartamente;
- casa Goldschmith, azi locuințe pe str. Griviței, nr. 3;
- Școala de aplicație;
- banca „Aurora”, construită în stil vienez în 1907, azi sediu Asirom și magazin Punct;
- banca „Mercur”, azi sediul bibliotecii „Veronica Micle”;
- școala comunală – clădirea Casa parohială Greco-catolică, str. Gerge Coșbuc, nr. 21;
- locuințe dascăli gimnaziu, azi Clubul elevilor și Biblioteca Colegiului Național „George Coșbuc”;
- locuința Virgil Șotropa, azi sediul Poștei române.

4. **Busturi și statui:**

- George Coșbuc, 1866-1918, poetul țărânimii și membru al Academiei Române, amplasat în fața intrării principale a Colegiului Național „George Coșbuc” Năsăud, b-dul Grănicerilor;
- Liviu Rebreanu, 1885-1944, scriitor, fondatorul romanului modern, amplasat la Casa memorială din Liviu Rebreanu, realizat din bronz de sculptor Al. Medrea și un alt bust amplasat în fața Casei de Cultură „Liviu Rebreanu” Năsăud, în 2006, donație a deputatului PRM, pr. Ioan Aurel Rus;
- Mihai Eminescu, 1850-1889, poetul național, amplasat în piața Unirii, lângă Casa de Cultură „Liviu Rebreanu” Năsăud, sculptor Vlad Prună, donație a dr. Traian Dascăl, din 2009 și un alt bust amplasat în holul Școlii Gimnaziale, care îi poartă numele;
- Veronica Micle, 1850-1889, poetă născută în Năsăud și muza poetului național, bust amplasat în p-ța Unirii în apropierea casei părintești a poetei, realizat din bronz de sculptor Aurel Contraș, donație către Primăria orașului Năsăud;
- Avram Iancu, 1824-1872, crăișorul munților, conducătorul revoluției din 1848 în Ardeal, amplasat în piața Unirii;
- Alexandru Bohățel, 1816-1897, avocat, căpitanul suprem al Districtului grăniceresc autonom Năsăud, deputat în Dieta Cluj (1848), Sibiu (1863) și Pesta (1886), amplasat în p-ța Unirii, donație a fam. Uioreanu și Bohățel;
- Sfinții martiri năsăudeni, grup statuar din rocă de andezit cu basorelief, amplasat în parcul central, a cărui temelie a fost sfințită în 12 noiembrie 2013, este în curs de amenajare prin grija Protopopiatului Ortodox Năsăud;
- Monumentul Eroilor din primul și al doilea război mondial, strămutat din cimitirul Comoară, în parcul central al orașului;
- Vasile Nașcu, 1816-1867, învățător și militant pentru recâștigarea drepturilor și averilor deținute de grăniceri, amplasat în curtea Muzeului Grăniceresc, b-dul Grănicerilor;
- Regele Ferdinand I, care a domnit între anii 1914-1927, întregitorul de țară la 1 Decembrie 1918, sculptor Vlad Prună, donație a dr. Traian Dascăl, din 2005, amplasat în fața Policlinicii;
- Lupa Capitolina, lupoaica cu Romulus și Remus, întemeietorii Romei antice, simbolul latinătății poporului român, sculptor Vlad Prună, donație dr. Traian Dascăl, amplasat din 2005 în părculețul de la intersecția str. V. Nașcu cu b-dul Grănicerilor;
- Grigore Moisil, 1814-1891, paroh, vicar, director al gimnaziului și președinte al fondurilor grănicerești, monument cu basorelief, amplasat în curtea Catedralei ortodoxe;
- Monumentul de la Cruce, ridicat în 1929 de fam. Anton, în cinstea supraviețuitorilor din primul război mondial, amplasat la intersecția cu str. Bistriței;
- Crucea din parcul central, care marchează locul pistolului (altarului) vechii biserici dărâmate în 1885;
- Grup statuar dedicat martirilor năsăudeni, ridicat în parcul central.

Pe multe clădiri s-au montat plăci comemorative, amintind de evenimente deosebite sau

personalități ale orașului.

5. **Facilități de petrecere a timpului liber:**

- Baza sportivă „Progresul”, cu teren de fotbal, tenis de câmp, pistă de atletism, vestiare, tribună, teren de antrenament, parc de joacă pentru copii etc.;
- Săli de sport multifuncționale ale Consiliului Local, date în administrarea Liceului Silvic și Colegiului Economic;
- Terenuri de minifotbal cu gazon sintetic, utilizate și de elevii Școlii gimnaziale „Mihai Eminescu” Năsăud;
- Parcul central, dotat cu alei pavate, mobilier urban, spații verzi amenajate;
- Parcuri de joacă pentru copii, în diverse zone din oraș și din cele două cartiere, modernizate sau în curs de modernizare (la stadion, în zona blocurilor 6 și 7ABC, la creșă bl.12, la grădinița cu program prelungit, la grădinița din Lușca și la școala din Liviu Rebreanu etc.) și dotate corespunzător cu mobilier adecvat vârstei;
- Biblioteca orașenească „Veronica Micle”, cu cca 61.000 de titluri, cărți și publicații, sală de lectură, internet;
- Biblioteca Academiei – bibliotecă de documentare, cu fond de carte veche, colecție de periodice, dar și fond de carte școlară;
- Casa de cultură „Liviu Rebreanu”, modernizată pentru spectacole, cu 350 locuri, unde se organizează diferite evenimente cultural-artistice;
- Cămine culturale, în Lușca și Liviu Rebreanu, utilizate pentru evenimente locale;
- Spații verzi, în suprafață de 21,59 ha (19,53 mp/locuitor), amenajate cu mobilier urban, fântâni arteziene, plante ornamentale. Materialul floricol se asigură în mare parte, prin serele orașului, aflate în subordinea Primăriei;
- urmează a se construi un Complex sportiv multifuncțional, cu bazine de înot și terenuri pentru diverse sporturi, în zona străzii Dumitru Vârtic, pe malul drept al Someșului.

6. **Evenimente culturale** specifice:

- Zilele orașului Năsăud, incluzând ziua Înălțării Domnului Isus la cer - Ispasul, organizate de Primăria orașului Năsăud, cu sprijinul tuturor instituțiilor interesate, zile în care au loc manifestări artistice de muzică populară, modernă sau cultă, simpozioane, expoziții, lansări de carte, acordare de titluri de cetățean de onoare, sărbătorirea cuplurilor de vârstnici care au ajuns la 50 de ani de la căsătorie etc.;
- Festivalul național de muzică populară „De Ispas la Năsăud”, cu participanți din diferite zone folclorice ale României și Gala laureaților în ultima zi;
- Maiorul elevilor năsăudeni, în luna mai, sărbătoare tradițională a elevilor năsăudeni, organizată de Colegiul Național „George Coșbuc”, cu participarea tuturor școlilor din oraș;
- Ziua Colegiului Național „George Coșbuc”, sărbătorită anual în 4 octombrie, ziua înființării Gimnaziului Năsăudean;
- Ziua națională a României, Marea Unire, sărbătorită la 1 Decembrie, cu spectacole artistice și cu depuneri de coroane la Monumentul Eroilor și la statuia regelui Ferdinand I;
- Ziua Unirii Munteniei cu Moldova din 1859, sărbătorită la 24 ianuarie;
- Ziua de 6 decembrie, de Sf. Nicolae, când are loc hramul Catedralei ortodoxe, cu participarea tuturor parohiilor ortodoxe din oraș;
- Ziua Culturii Naționale, sărbătorită în 15 ianuarie, prin recitaluri și depuneri de flori la bustul poetului Mihai Eminescu și al poetei Veronica Micle, născută în Năsăud;

- Ziua Gospodarului și Ziua Fermierului, cu expoziții și standuri specifice, în parteneriat cu asociații de profil, organizate în lunile septembrie – octombrie;
- Sărbători naționale și internaționale specifice: Ziua Femeii, Ziua Copilului, Ziua Mediului etc.;
- Târg de Crăciun – organizat în luna decembrie, în săptămâna Crăciunului;
- Manifestări culturale ale Astei Năsăudene, la toate evenimentele locale și naționale.

CAPITOLUL XI - ACTIVITĂȚI ECONOMICE ȘI SOCIALE

1. Agricultura

În zonă nu sunt organizate mari ferme sau asociații agricole care să influențeze pozitiv dezvoltarea agriculturii și creșterea animalelor. Aceste activități se practică în gospodării particulare individuale, fiind o agricultură de subsistență, care acoperă nevoile gospodărești sau de comercializare a produselor locale, în târguri sau piețe. Fondul funciar este modest și solul slab productiv: din suprafața UAT Năsăud de 4.351,44 ha, din care: 75 % este teren agricol, respectiv 3.076 ha, distribuit astfel:

-teren arabil	= 1.100 ha
-pășuni	= 999 ha
-fânețe	= 851 ha
-livezi	= 120 ha
-viță de vie	= 6 ha

Restul de 25 % din suprafață, adică 1.275,44 ha, sunt terenuri neagricole, repartizate astfel:

-vegetație forestieră	= 915 ha
-ape și stuf	= 70,44 ha
-drumuri și cale ferată	= 149 ha
-curți și construcții	= 130 ha
-terenuri neproductive	= 11 ha

Culturile preponderente sunt: porumbul, grâul, cartofii, legumele și zarzavaturile, iar în pomicultură: merii, perii, prunii, nucii, etc. Fructele se consumă local, se comercializează sau sunt transformate în țuică locală, în distilării particulare.

Se cresc animale: ovine, caprine, bovine, porcine, mai ales pentru folosința în gospodărie sau comercializare și cabaline pentru muncile agricole. Se extinde tot mai mult mecanizarea lucrărilor agricole, prin folosirea utilajelor agricole multifuncționale, tractoare mici și motocultoare. Creșterea păsărilor de curte, a iepurilor de casă și albinăritul fac parte din ocupațiile unor gospodari.

2. Industria

După 1989, activitatea industrială a fost în regres continuu. Fostele întreprinderi de interes național sau local au dispărut, fiind falimentate, vândute la fier vechi sau privatizate. Forța de muncă a scăzut considerabil, prin migrarea în alte zone industriale, exodul specialiștilor peste hotare, trecerea în șomaj sau pensionarea lor. Orașul nu deține suprafețe propice extinderii industriale sau pentru înființarea unui parc industrial. Majoritatea societăților comerciale care s-au înregistrat sunt particulare și au utilizat pe cât a fost posibil, spațiile industriale ale fostelor întreprinderi de stat Teraplast SA, Marecom SRL, Influent, Stellwag Electroprod, Peromex BN S.R.L., Veloplast Expert S.R.L. etc.

Foarte puține au construit hale industriale noi (ex. Axa Comexim, Periks, District, Pavimat) sau și-au extins spațiile de producție (ex. Peromex, Frasinul, Gironic).

Activități industriale mai importante sunt: prelucrarea maselor plastice, confecții textile,

confecții metalice, panificație, prelucrarea lemnului, montaje electrotehnice, prepararea betoanelor, exploatarea produselor de balastieră, etc. Rezultatele economice din ultimul an, denotă o revigorare a activității în industria locală.

La nivelul orașului sunt înregistrate un număr considerabil de societăți comerciale, dar și de persoane fizice autorizate. Dintre societățile comerciale, ca și obiecte de activitate avem: activități de comerț, producție, prestări de servicii, alimentație publică, iar dintre persoanele fizice autorizate, au activități de comerț, de prestări de servicii, de producție și de agricultură.

3. **Servicii**

O parte din forța de muncă disponibilizată a fost cuprinsă în sfera serviciilor: alimentație publică, finanțe, bănci, administrație publică, asigurări, profesii liberale (avocați, notari, executori, experți, farmaciști, medici, stomatologi, contabili), telecomunicații, construcții edilitare, autoservice-uri, salubritate, cofură, comerț cu amănuntul, exploatare și întreținere rețele electrice, apă, canal, gaz, telecomunicații, etc.

În orașul Năsăud nu există serviciu public de transport local: populația este deservită prin existența firmelor particulare de taximetrie, microbuze și autobuze.

În prezent se derulează proiectul "Cresterea mobilității urbane în orașul Năsăud, județul Bistrița-Năsăud" care se încadrează în obiectivul specific 3.2 al Axei 3, prin reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazată pe planurile de mobilitate urbană durabilă prin îndeplinirea obiectivelor specifice, implementate într-o manieră integrată.

În contextul înființării serviciului de transport public în comun, în cadrul acestei activități se va achiziționa un număr 5 autobuze electrice: trei autobuze electrice de 11 locuri și 2 autobuze electrice de 26 de locuri, care vor circula pe arterele principale ale orașului și a localităților componente: Lusca și Liviu Rebreanu. Toate vehiculele de transport public achiziționate vor întruni cerințele legate de accesibilitate pentru persoanele cu mobilitate redusă. Transportul public local va fi reprezentat de 4 trasee care vor deservi locuitorii, prin intermediul a 32 de stații de autobuz (16 + 16 în oglinda), respectiv:

Ruta 1: Depou (Str. Dumitru Vârtic) - Cartier Liviu Rebreanu și retur pe str. Bistriței - Bld. Granicerilor - Str. Piața Unirii - Str. George Cosbuc - Str. Valea Podului și retur la depou;

Ruta 2: Depou (Str. Dumitru Vârtic) - Cartier Lusca și retur pe Str. Bistriței - Bld. Granicerilor - Str. Piața Unirii - Str. George Cosbuc - Str. Valea Podului și retur la Depou;

Ruta 3: Depou (Str. Dumitru Vârtic) - Str. Bistriței - Bld. Granicerilor - Str. Vasile Nascu - Str. Andrei Muresanu - Str. Avram Iancu - Str. Valea Caselor - Str. Vasile Nascu - Str. Comoarei - Piața Unirii - Str. Ioan Prodan - Str. Mihai Eminescu - Str. Horea - Str. George Cosbuc - Str. Piața Unirii - Str. Vasile Nascu - Bld. Granicerilor - Str. Bistriței - Depou;

Ruta 4: Depou - Str. Rahovei - Str. M. Eminescu - Str. Ioan Prodan - Str. Piața Unirii (Parc Central) - Str. Vasile Nascu - Bld. Granicerilor - Str. Bistriței - Depou.

4. **Siguranța cetățenilor**

Este înfăptuită prin existența în oraș a instituțiilor specializate:

- Poliția română, asigură: prevenirea și combaterea infracționalității stradale, combaterea cerșetoriei și a schimbului ilegal de valută, combaterea traficului ilegal de persoane, asigură fluența traficului rutier, prevenirea și combaterea corupției, etc.

- Detașamentul de jandarmi: asigură paza și protecția Judecătoriei, a Parchetului, a Trezoreriei, a sediului propriu; are o grupă de supraveghere și intervenție, în caz de necesitate;

- Inspectoratul pentru situații de urgență (ISU) are o formație de pompieri, dotată cu utilaje și aparatură de stingere a incendiilor și un Serviciu Mobil de Urgență pentru Reanimare și

Descarcerare (SMURD), dotat cu personal de specialitate și autospeciale de intervenție rapidă;

- Serviciul de Ambulanță, asigură intervenția medicală permanentă în oraș și zona limitrofă, cuprinzând 23 de comune din bazinul superior al Someșului Mare și afluenții săi;
- Firme de pază private, asigură paza și integritatea obiectivelor, în baza contractelor de Pază;
- Poliția Locală, în subordinea primarului, asigură liniștea și ordinea publică, paza bunurilor, disciplina în construcții, afișajul stradal, protecția mediului, circulația pe drumurile publice;
- Serviciul de Voluntariat pentru Situații de Urgență (SVSU), din cadrul primăriei, asigură înștiințarea, alarmarea, adăpostirea populației și comunicațiile, în caz de calamități și dezastre.

5. **Organizațiile sindicale** sunt înființate în unitățile cu peste 25 angajați, potrivit legii: Spitalul orașenesc George Trifon, Somplast, Intex etc.

CAPITOLUL XII – PATRIMONIUL

Patrimoniul orașului este alcătuit din bunurile mobile și imobile aflate în proprietatea publică și în proprietatea privată, precum și drepturile și obligațiile cu caracter patrimonial.

Bunurile care aparțin orașului Năsăud sunt supuse inventarierii anuale, în termen de 60 de zile de la data depunerii situațiilor financiare anuale.

Bunurile aflate în proprietatea publică și cele din proprietatea privată a orașului, pot fi date în administrare altor instituții publice, pot fi concesionate ori închiriate, în condițiile legii, sau pot fi atribuite în folosință gratuită pe termen limitat, unor persoane juridice fără scop lucrativ, care desfășoară activitate de utilitate publică, binefacere ori servicii publice.

Consiliul Local hotărăște cu privire la cumpărarea unor bunuri ori la vânzarea bunurilor aflate în proprietatea privată a orașului. Vânzarea, concesionarea și închirierea se fac prin licitație publică, potrivit prevederilor legale.

Bunurile din patrimoniul Unității administrativ – teritoriale:

- patrimoniul orașului Năsăud este compus din bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public și domeniului privat al orașului Năsăud, precum și din totalitatea drepturilor și obligațiilor cu caracter patrimonial;

- inventarul bunurilor aflate în patrimoniul orașului Năsăud este în curs de actualizare și va fi atașat ca anexă la prezentul statut, după aprobarea lui prin hotărâre a consiliului local, în conformitate cu prevederile ar. 289 din O.U.G. nr. 57/2019 a Guvernului, privind codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

- inventarul bunurilor aflate în patrimoniul orașului Năsăud se actualizează ori de câte ori intervin evenimente de natură juridică și se publică pe pagina de internet a primăriei orașului Năsăud, în secțiunea dedicată acestui statut.

CAPITOLUL XIII - INSTITUȚIILE PUBLICE

Instituțiile publice din oraș deservesc populația orașului și în mare parte, a locuitorilor din Țara Năsăudului, respectiv cca 120.000 locuitori din 23 comune. Astfel sunt:

- **Primăria orașului Năsăud**, reabilitată în perioada 2009-2013
- Serviciul Public Comunitar Local de Evidența Populației (SPCLEP), din cadrul Primăriei, care deservește 14 comune arondate;

- **Serviciul regim permise și înmatriculări auto – filiala Năsăud;**
- **Spitalul orășenesc „Dr. George Trifon” Năsăud**, conform structurii organizatorice, cât și autorizației sanitare de funcționare, dispune de 165 paturi în spitalizare continuă (4 secții, 3 compartimente) și 18 paturi spitalizare de zi, (14 paturi specialități medicale și 4 paturi specialități chirurgicale);

Cele 165 sunt împărțite astfel:

- Secția Interne, cu 55 paturi, din care 10 paturi pentru reumatologie și 10 paturi pentru cronici;
- Secția Chirurgie, cu 30 paturi, din care 5 paturi pentru ortopedie și traumatologie;
- Secția Obstetrică-Ginecologie, cu 30 paturi;
- Secția Pediatrie, cu 25 paturi;
- Compartimentul Neonatologie, cu 10 paturi;
- Compartimentul Neurologie, cu 10 paturi;
- Compartimentul Terapie Intensivă (ATI), cu 5 paturi;
- Camera de gardă.

Tot în structura spitalului, avem cuprinse și cele 18 cabinete din Ambulatoriul integrat, cu specialitățile:

- Cabinet Pediatrie;
- Cabinet Reumatologie;
- Cabinet Recuperare, medicină fizică și balneologie;
- Cabinet Psihiatrie;
- Cabinet Gastroenterologie;
- Cabinet Medicină internă;
- Cabinet Pneumologie;
- Cabinet Oftalmologie;
- Cabinet Otorinolaringologie;
- Cabinet Ortopedie și traumatologie;
- Cabinet Chirurgie generală;
- Cabinet Obstetrică - ginecologie;
- Cabinet Urologie;
- Cabinet Dermatologie;
- Cabinet Cardiologie;
- Cabinet Diabet zaharat, nutriție și boli metabolice;
- Cabinet Neurologie;
- Cabinet Endocrinologie.

În vederea funcționării paturilor evidențiate mai sus, deținem conform structurii: Laboratorul de Analize medicale, Laboratorul Radiologie și Imagistică Medicală, Laboratorul de Anatomie Patologică, Compartimentul de prevenire a infecțiilor asociate asistenței medicale, Biroul de Management al calității serviciilor de sănătate, Compartimentul de evaluare și Statistică Medicală și aparatul funcțional Tehnic, Economic și Administrativ.

Dispune de o cameră de gardă cu activitate continuă.

- Ambulatoriul de specialitate al spitalului: modernizat în perioada 2012-2015, cu 14 cabinete medicale de consultații și tratament, care asigură un sistem de servicii medicale moderne;
- **Stația de ambulanță:** asigură intervenția medicală permanentă în 23 comune;
- **Scolile năsăudene:** frecventate de cca 3.500 elevi, iar cursul gimnazial, liceal și superior, frecventat de elevi proveniți din toate comunele arondate sau chiar din alte

- județe;
- **Complexul de Servicii Sociale**, cu 68 copii interni, cazați în apartamentele centrului.
 - **Judecătoria Năsăud**;
 - **Parchetul de pe lângă Judecătoria Năsăud**;
 - **Poliția Năsăud**, cu secții comunale de poliție în toate comunele arondate orașului;
 - **Inspectoratul pentru situații de urgență (ISU)**, cu formația de stingere a incendiilor și Serviciul Mobil de Urgențe, Resuscitare și Descarcerare (SMURD);
 - **Detașamentul nr. 3 de jandarmi**;
 - **Protopopiatul Ortodox Român Năsăud**: are în coordonare 61 de parohii arondate orașului și 3 mănăstiri: Izvorul Tămăduirii din Salva, Buna Vestire din Cormaia și Sfinții apostoli Petru și Pavel din Rebra-Parva. A fost înființat în 1948 și a fost condus de protopopii Chitul Iacob, Pârțoc Ioan, Peter Adrian, Suliciu Spiridon și Dâmbu Ioan, din 1988 și până în prezent;
 - **Cabinete**: medici de familie, stomatologie, tehnica dentara, radiologie, etc.;
 - **Agenția Locală de Ocupare a Forței de Muncă (ALOFM)**;
 - **Agenția Națională de Administrație Fiscală (ANAF)** și Trezoreria Năsăud.
 - **Instituții bancare**:
 - Banca Comercială Română (BCR)
 - Banca Transilvania (BT)
 - Raiffeisen Bank
 - Banca de Reconstrucție și Dezvoltare (BRD)
 - CEC Bank
 - **Poșta Română**;
 - **Inspectoratul Teritorial de Muncă (ITM)**-Camera de muncă Năsăud;
 - **Direcția de Sănătate Publică (DSP)**;
 - **Circumscripția Sanitar-Veterinară (CSV)**;
 - **Biroul de Cadastru și Publicitate Imobiliară (BCPI)**;
 - **Ocolul Silvic Someș-Țibleș**;
 - **Uniunea Comunelor Grănicerești Năsăud (UCGN)**;
 - **Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor (CAR)**;
 - **Stația CFR Năsăud**.

CAPITOLUL XIV - ATRIBUIREA SI SCHIMBAREA DENUMIRILOR DE STRAZI, PIETE SI DE OBIECTIVE DE INTERES PUBLIC LOCAL

Orașul Năsăud atribuie sau schimbă denumirile de: străzi, piețe și de obiective de interes public local, precum și pentru obiective și instituții de interes local aflate în subordinea sa, cu respectarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare.

În situația în care, prin proiectele de hotărâri ale consiliilor locale, se propune atribuirea ca denumire a unor nume de personalități ori evenimente istorice, politice, culturale sau de orice altă natură ori schimbarea unor astfel de denumiri, aceste hotărâri vor putea fi adoptate numai după ce au fost analizate și avizate de comisia de atribuire de denumiri județeană, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare.

Schimbarea denumirilor instituțiilor publice și a obiectivelor de interes județean se face

prin hotărâre a consiliului județean, cu avizul consiliului local pe al cărui teritoriu administrativ sunt amplasate instituțiile și obiectivele în cauză, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare.